

Rondom de Kroonvensche Heide

Auteur: Charles Aerssens

Brabantse Kempen

Het uitgestrekte bosgebied ten zuidoosten van Reusel, grenzend aan België, nodigt uit voor een verrassende rondwandeling over de Peelsche Heide en de Kroonvensche Heide. Maar in begin van de 20ste eeuw worden die oorspronkelijke heidegebieden beplant met naaldhout. Hierdoor is er een gevarieerd bosgebied ontstaan met een aantal mooie vennen en kleine heidegebiedjes. Vanaf Natuurpoort De Bandtoren wandelen we direct via een opvallend 'keigaaf' traject over de Peelsche Heide met de Reuselse Kei en de 'Stenen der Zaligheden'. Maar we komen ook langs bezienswaardigheden, zoals de Januskop, een kunstwerk op de waterscheiding van Maas en Schelde. Verderop aan de route zien we de reconstructie van een stukje elektrische draadversperring aan de Belgisch/Nederlandse grens als herinnering aan de Dodendraad uit WOI. Op de Kroonvensche heide passeren we een drietal met elkaar verbonden vennen: Kroonven, Klein Kroonven en Tjop Venneke. Via het oude, kleine landgoed Ten Vorsel en langs visvijver 't Neerven keren we terug naar het startpunt, waar de uitkijktoren nog een panoramisch uitzicht biedt over deze wandelroute.

Routebeschrijving

1. Vertrekpunt van deze rondwandeling is de parkeerplaats van Natuurpoort De Brandtoren bij Taverne d'n Ouwe Brandtoren aan de Burgemeester Willekenslaan. Naast de uitkijktoren en het Mariakapelletje slaan we aan de driesprong op de hoek van de Burgemeester Willekenslaan rechtsaf de zandweg met fietspad in. Over het zandpad met fietspad komen we even verderop bij KNP2. Hier gaat onze route rechtsaf het bospad in. Na 150 meter verwijst de groengele markering van het wandelroutenetwerk naar rechts. Hier volgen we het smalle bospad tot we bij de eerste afslag opnieuw naar rechts worden afgeleid. De markering volgend komen we aan De Kleine Cirkel. Hier staat het beeld de Januskop. Vanaf de Januskop aan De Kleine Cirkel steken we de cirkel recht over langs het kleine vennetje om dan aan de verharding van Burgemeester Willekenslaan linksaf het bospad te volgen. We nemen nu het eerste bospad naar rechts tot aan de T-splitsing. Hier wandelen we naar rechts tot we op de kruising van bospaden aan KNP46 staan. Hier rechtsaf richting KNP42. De groengele markering leidt ons op de volgende kruising naar rechts en even verderop linksaf. Dit pad brengt ons naar het opengebied van De Groote Cirkel!
2. Met de klok mee gaat de route rechtsaf rond het middelpunt van De Groote Cirkel en langs KNP42 om dan aan de westzijde bij een grote zwerfsteen, de Reuselse Kei, uit te komen. Vanaf deze Reuselse Kei wandelen we tegen de klok in tot we aan de zuidzijde van De Groote Cirkel bij de picknickplek staan met de 'Stenen der Zaligheden'. We laten deze plek achter ons en nemen na enkele tientallen meters het bospad naar links. Bij de eerste mogelijkheid slaan we rechtsaf tot we op de kruising met het fietspad uitkomen. We kiezen hier de route over het fietspad naar links en negeren alle zijpaden tot we aan het punt komen waar langs het fietspad op zo'n 150 meter van de Belgische grens de

Dodendraad, de elektrische draadversperring uit de Eerste Wereldoorlog (1914-1918), is nagebouwd. Voorbij deze Dodendraad gaat onze route rechtsaf (De Strook) en bereiken we KNP43 op de grens met België. We houden links aan op de splitsing langs de bosrand tot de groengele markering bij KNP44 ons naar links doet afslaan. Op de T-splitsing even naar rechts en dan op de kruising linksaf. Het bospad blijven we volgen en we steken de kruising over tot op de T-splitsing. De route gaat hier linksaf en we komen verderop aan het fietspad en steken over om dan op de volgende kruising rechtsaf het zandpad te volgen en opnieuw het fietspad kruisen. Aan het einde op de T-splitsing wandelen we naar rechts tot we bij KNP50 aan de linkerzijde van het onverharde pad komen.

3. Hier bij KNP50 gaat de route linksaf richting KNP47! We steken weer het fietspad over en slaan op de volgende kruising linksaf en wandelen dan meteen rechtsaf. We lopen deze brede laan helemaal uit tot we op de Poppelsedijk uitkomen met zicht op open landbouwgebied. Hier even naar rechts en dan linksaf door een bomenlaantje. Aan het einde van dit laantje komen we in het gebied van de Kroonvensche Heide. We steken schuin naar links schuin over en volgen het pad naar het Kroonven. We volgen met de klok mee het pad op de oever langs KNP45 tot we helemaal rond het Kroonven zijn gewandeld. Het pad wijkt naar links en we komen bij KNP47 op een brede zandweg, waar we richting KNP14 aanhouden. Op de kruising wandelen we rechtsaf langs het Oude Kroonven en rechtdoor voorbij het kleine Tjop Venneke tot we op de splitsing naar rechts bij KNP15 uitkomen op de Poppelsedijk. Hier staat een oorlogsmonument ter herinnering aan de verzetsmensen Willem K. Flipse en Harm C.M. Freericks, die hier op 20 september 1944 zijn vermoord. Bij KNP15 wandelen we even naar rechts op de Poppelsedijk en slaan dan linksaf over een dijkje langs een slootje tussen de akkers tot we aan de bosrand komen. De route leidt ons hier langs een beekje naar KNP16 aan een parkeerplaats met een sluitboom van Landgoed Ten Vorsel.
4. Vanaf KNP16 volgen we naar links de verharding. Aan de rechterzijde hebben we uitzicht op het beekdal van de Aa of Goorloop. Na goed 350 meter komen we opnieuw aan een sluitboom van Landgoed Ten Vorsel. Hier gaat onze route naar links langs de sluitboom en vervolgens naar rechts door een statige laan. Deze blijven we volgen met een flauwe bocht naar links tot we aan de linkerzijde zicht krijgen op open landbouwgebied. Het bomenlaantje leidt ons naar de rand van het Recreatiepark 'de Tipmast'. We blijven op het pad, dat hier over het traject van het Brabants Vennekenspad verloopt. Langs KNP78 bereiken we verderop KNP17. Hier gaat de route naar links en komen we op de verharding van de Tipmast. We wandelen 100 meter naar links en slaan dan rechtsaf het bos in langs het infopaneel van Trimbaan Gemeente Bladel. We volgen het bospad en negeren de zijpaden tot we op de Poppelsedijk uitkomen met fietspad. De route gaat naar rechts en we blijven deze zandweg met fietspad volgen tot we aan onze rechterzijde aan visvijver 't Neerven passeren.
5. Rechtdoor vanaf visvijver 't Neervan komen we langs KNP13 tot we aan de bosrand KNP12 bereiken. Bij KNP12 wandelen we naar rechts langs het open terrein om bij KNP11 met de bocht naar links weer in bosgebied te komen. De routemarkering leidt ons op dit laatste traject nog even naar rechts en tweemaal links tot we weer op de zandweg met fietspad uitkomen. Hier naar rechts bereiken we even verderop KNP2, het eerste wandelknooppunt aan het begin van onze dagwandeling na ons vertrek vanaf Natuurpoort De Bandtoren aan de Burgemeester Willekenslaan bij Taverne d'n Ouwe Brandtoren. Bij KNP2 wandelen we naar rechts en komen op de Burgemeester Willekenslaan de natuurpoort, waar we de dagwandeling gestart zijn.

Praktische informatie

Lengte van de wandeling

16 km

Start- en eindpunt

Natuurpoort De Brandtoren
Burgemeester Willekenslaan
5541 NA Reusel

Openbaar vervoer

Niet bereikbaar met Openbaar Vervoer

Parkeren

Natuurpoort De Brandtoren
Burgemeester Willekenslaan 4
5541 NA Reusel

Horeca onderweg

- o Taverne d'n Ouwe Brandtoren, Burgemeester Willekenslaan 4, 5541 NA Reusel
- o Op enkele punten onderweg zijn banken en picknickplaatsen ingericht.

Achtergrondinformatie

Mariakapelletje Natuurpoort De Brandtoren

Dit veldkapelletje is ruim een halve eeuw oud. Als van de 50 Reuselse soldaten, die tussen 1945 en 1950 in Indonesië verblijven, er uiteindelijk niemand gesneuveld is, gaan er stemmen op om de Heilige Maagd Maria daarvoor te bedanken in de vorm van een kapel. Maar pastoor Van Mierop vindt dat overdreven omdat de parochiekerk voldoende mogelijkheden voor Mariaverering biedt. Toon Moeskops, een jongetje van een jaar of tien, denkt daar anders over. Hij timmert thuis een kapelletje in elkaar, spijkert dat aan de Lange Dijk tegen een boom en plaatst er een gipsen Mariabeeld in. Later wordt het beeld door een mooier exemplaar vervangen en wordt ook het kapelletje door timmerman Dries Wigman verbeterd en het staat nu aan de Burgemeester Willekenslaan naast de uitkijktoren.

De Januskop

Deze Januskop is een beeld van Ellen van Kroonenburg en verwijst naar de Romeinse god Janus, het oeroude symbool voor tegenstellingen en overgangen. Op deze plek staat een sculptuur afgebeeld met aan de ene kant een ernstig kijkende bebaard mannengezicht en aan de andere zijde een mooi vrouwengezicht. Het beeld staat op 32 meter boven de zeespiegel precies op de waterscheiding van Schelde en Maas. Het vrouwengezicht kijkt richting België, waar het water via de Nete naar de Schelde vloeit. Het mannengezicht aan de andere kant kijkt uit over het water van Waterschap De Dommel, waar het water zich via de beken Reusel en Raamsloop uiteindelijk uitstroomt in de Dommel om daarna via de Maas in de Noordzee uit te komen.

Kleine Cirkel en Groote Cirkel

De Kleine Cirkel en Groote Cirkel maken onderdeel uit van de Peelsche Heide. Dit bosgebied ten zuiden van Reusel heeft een oppervlakte van 455 hectare bestond in het verleden uit woeste grond maar is in de periode 1930-1945 ontgonnen en voor een groot deel met grove den beplant. De verkaveling is blokvormig met twee cirkelvormige paden, die De Kleine Cirkel en de verderop gelegen Groote Cirkel heten. Naar een idee van een ambtenaar van de Gemeente Reusel komen de afmetingen van De Groote Cirkel overeen met het Place de l'Étoile in Parijs en de afstand naar de Kleine Cirkel met die tussen het Place de l'Étoile en Place de la Concorde. Daarbij kan worden opgemerkt dat de beide cirkels tijdens WOII een belangrijk oriëntatiepunt voor piloten waren!

De Reuselse Kei

Deze grote zwerfsteen van 1240 kg is echter niet met gletsjers meegekomen, zoals in Noord-Nederland, maar via een vroegere loop van de Maas, waar hij in een grote ijsschots was vastgevroren. De ouderdom van het gesteente wordt geschat op 550 miljoen jaar. De kei lag vroeger in de buurt van de Kroonvennen bij Bladel, maar vormde een hindernis voor de landbouw. Daarom is ze op initiatief van de toenmalige burgemeester Willekens verplaatst naar deze locatie. Van 1992 tot 2000 heeft de Reuselse Kei nog bij het Cultureel Centrum De Kei gelegen, maar ze is weer naar haar oorspronkelijke plaats bij de Groote Cirkel teruggebracht.

'Stenen der Zaligheden'

De acht zwerfstenen symboliseren de dorpen de Acht Zaligheden: Duizel, Eersel, Hulsel, Knegsel, Netersel, Reusel, Steensel en Wentersel (Wintelre). De stenen liggen zodanig gerangschikt dat de ligging overeenkomt met die op de kaart van de Kempen. De naam 'Acht Zaligheden' zou zijn ontstaan in de tijd dat België zich afscheidde van Nederland rond 1830. In die tijd zijn veel soldaten uit de welvarende Noordelijke Nederlanden hier gelegerd. De Kempen is dan een erg arme streek, maar de bewoners dachten dat ze een 'zalig' leven leiden. De soldaten zien hier echter grote armoede. Ze ontdekken dat er acht dorpen zijn waarvan de naam steeds eindigde op -sel en spreken dan met spot over de 'Acht Selligheden'.

Dodendraad

Het is een reconstructie van de onder hoogspanning staande draadversperring tussen het door de Duitsers bezette België en het neutrale Nederland tijdens WO1 (1914-1918). Deze versperring loopt van Cadzand tot Vaals en is volgt uitgevoerd: de middelste lijn bestaat uit vijf stroomdraden, die met porseleinen isolatoren aan dennenhouten palen van twee meter hoog zijn bevestigd. Op de palen zijn deze draden dertig centimeter van elkaar gescheiden. De onderste draad bevindt zich op vijftientig centimeter van de grond. Om de vijftig meter staat een hoge paal met de aanvoerleiding voor de elektrische stroom, die zorgt voor de elektrische hoogspanning van 2.000 Volt. Aan weerskanten van de elektrische versperring staat een afrastering van anderhalve meter hoog met een drietal prikkeldraden. De draadversperring wordt op 24 juli 1915 operationeel om smokkelaars en deserteurs tegen te houden, die proberen deze levensgevaarlijke hindernis te nemen. In de volksmond krijgt deze grensversperring al vlug een lugubere bijnaam: 'Den Dodendraad' vanwege zeker vijfhonderd, misschien wel een paar duizend of meer slachtoffers.

Oorlogsmonument

ter herinnering aan de verzetsmensen Willem K. Flipse en Harm C.M. Freericks, die er ter plaatse op 20 september 1944, met de bevrijding in zicht, door Duitse parachutisten op gruwelijke wijze zijn vermoord. Beide mannen werden ervan verdacht helpers te zijn van de in Oost-Brabant opererende verzetsorganisatie Partizanen Actie Nederland (PAN). Deze organisatie begeleidt tijdens operatie 'Market Garden', het geallieerd offensief van 17 tot 26 september 1944, neergekomen paratroepers. Vermoedelijk zijn Flipse en Freericks betrappt bij het doorzoeken van een Britse 'carrier', waarbij de blauwe overall van een van hen en een PAN-armband voor de bezetter een aanwijzingen waren dat ze met de partizanen te maken hadden. Het monument is onthuld op 22 september 1992 in het bijzijn van de reünisten van de groep onderduikers waarvan de twee slachtoffers deel uitmaakten.

Landgoed ten Vorsel

Het landgoed is omstreeks 1100 ontstaan. Het gebied komt dan in bezit van de Abdij van Postel, die in 1138 als priorij door de Norbertijnen van de Abdij van Floreffe wordt gesticht en die al in 1173 een boerderij op Ten Vorsel bezat. Het huidige bosgebied is tussen 1950 en 1960 aangeplant met fijnspar, Douglas, Japanse lariks en Corsicaanse den. Dit is gebeurd nadat het bos in WOII grotendeels is gekapt om de omgeving te voorzien van brandhout. Een klein deel van het landgoed bestaat uit loofbos: beuk, Amerikaanse eik, zomereik en berk. Maar het meest imposante is een oude beukenlaan, die vanaf de Bredase Baan door het bosgebied loopt. De huidige eigenaar van het gebied is de Maatschappij van Welstand, die in 1822 is opgericht ter ondersteuning van de protestantse gemeenschap in het zuiden van ons land en Landgoed Ten Vorsel dan als een van haar eerste bezittingen aankoopt. De protestanten hadden onder Napoleon hun bevoorrechte positie verloren en de Maatschappij van Welstand biedt de protestanten zo werkgelegenheid in de landbouw aan.

4 **Neem een abonnement!**
Meer dan 1500 wandelkaarten
voor slechts
€ 13,50